

Endeligt referat

Udsendt 31. maj 2024

Bestyrelsesmøde i Nationalparkbestyrelsen den 14. maj 2024

Mødested: Naturcenter Tønningård, Havnebyvej 30, 6792 Rømø

Mødet fandt sted fra kl. **14.00 til 17.15.**

Deltagere:

Formand	Flemming Just	
Varde Kommune	Sandie Eis Ravn	Afbud
Esbjerg Kommune	Henning Ravn	
Fanø Kommune	Mille Renée Larsen	Afbud
Tønder Kommune	Karen Inger Refslund Andersen	
Danmarks Naturfredningsforening	Inger Jensen	
Friluftsrådet	Birgitte Looff Schmidt	Afbud
Dansk Ornitologisk Forening	Boris Schønfelt	
Digelagene	Morten Sextus	Afbud
Danmarks Jægerforbund	Jan Holm	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Under udpegning	
Landbrug & Fødevarer	Esther Hoftijzer	
Naturstyrelsen	Peder Bach Thøgersen	
Nationalparkrådet	Anne Marie Ludvigsen	
Nationalparkrådet	Jens Lorenzen	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfeld (Referent)	

Bilag udsendt med den endelige dagsorden

Punkter på dagsordenen:**Punkt 1 - Velkomst og godkendelse af dagsorden - Beslutningspunkt (5 min.)****Sagsfremstilling:**

Flemming Just byder velkommen og dagsordenen godkendes.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen godkender dagsordenen.

Referat:

Inden mødets start fortalte Bente Krog Bjerrum om Naturcenter Tønningård og fremtiden for naturcentret, som skal ombygges under temaet "Dannet af havet".

Herefter bød Flemming Just velkommen og orienterede om, at dagsordenen er opdelt, så beslutningspunkter er først på dagsordenen og orienteringspunkter sidst. Flemming Just orienterede om afbud og spurgte om dagsordenen kunne godkendes – det bekræftede bestyrelsen.

Beslutning:

- Bestyrelsen godkendte dagsordenen.

Punkt 2 – Godkendelse af udkast til Plan for Nationalpark Vadehavet 2025-2030 (60 min.)

Sekretariatet har udarbejdet et udkast til nationalparkplan 2025-2030 på baggrund af bestyrelsens og rådet prioriteringer på mødet den 11. april 2024. Bestyrelsen bedes gennemgå og kommentere på planudkastet samt beslutte om det er færdigt til udsendelse eller der er noget som skal føjes til, fjernes, justeres mv. Planrapporten består af to elementer, hvor den første del sætter rammerne for hvorfor og hvordan der skal udarbejdes en plan, mens den anden del beskriver de aktiviteter som skal gennemføres i planperioden 2025-2030. Der ud over kan man læse om hvad vi har i Nationalpark Vadehavet på www.nationalparkvadehavet.dk.

Dernæst er der udarbejdet et første udkast til miljøvurderingen af den nye nationalpark-plan af WSP, som fremlægges på mødet. Det har ikke været muligt at få et udkast fremsendt tidligere af forskellige grunde. Bestyrelsen bedes forholde sig til sekretariatets fremlæggelse. Miljøvurderingen skal være færdig i august og efterfølgende godkendes af bestyrelsen forud for offentliggørelse i september 2024.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen drøfter og godkender planen.

Referat:

Flemming Just indledte med at sige, at det havde været en intens periode med udarbejdelse af planen og takkede sekretariatet for et flot arbejde.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at eventuelle rettelser/præciseringer, ud over dem der blev nævnt under mødet, skulle sendes til ham senest kl. 12 den 15. maj, da planen skulle til grafikeren og sendes til +11.000 interessenter den 17. maj, Esbjerg Kommune bliver dog nødt til at sende 16. maj, hvorefter der er en 12 ugers høringsfrist. Efter høringsfristen samler vi op på kommentarerne i midten af august. Derefter får bestyrelsen planen tilsendt til godkendelse – inkl. en sammenfatning af miljøvurderingen – hvorefter der er en 4 ugers offentlig høring i forhold til, om der er utilfredshed med plan-processen. I november sendes den endelige plan til miljøministeren. Planen vil blive udarbejdet i en pixie-udgave i lighed med sidste plan.

Planen blev herefter gennemgået afsnit for afsnit.

Boris Schønfeldt kvitterede for det store arbejde der ligger i planen og den fine demokratiske proces der lå forud. Han så nogle udfordringer i sammenhængen mellem indsats og ressourcer.

Henning Ravn roste den grafiske opsætning, som gjorde planen læsevenlig. Han opfordrede til, at vi, i forbindelse med næste plan, forsøger at tiltrække endnu flere til borgermøderne.

Generelt roste bestyrelsen planen og flere tilkendegav, at det var fint at den ikke var for konkret, men giver en klar strategisk retning, da det giver mulighed for at arbejde, med det der kan lade sig gøre. Flemming Just gav et eksempel på et ude fra kommende forhold, der kan komme til at påvirke arbejdet med at realisere planens aktiviteter, og som gør at det kan være klogt ikke at detaljere alle forventede aktiviteter og projekter – nemlig, Grøn trepart (<https://www.oem.dk/media/9720/kommissorium-for-groen-trepart.pdf>). Udfaldet af Grøn Trepert kan medføre nye regler og rammer for landbrugsproduktion og dermed også indvirke på vores arbejde med græsning osv. Ved at have en mere strategisk plan – med klare indsatsområder og aktiviteter – stiller vi os selv mere frit til at agere og reagere i det forestående arbejde.

Boris Schønfeldt opfordrede til en sproglig justering i natur- og landskabsafsnittet, ligesom vores rolle med fordel kan præciseres - vi bidrager eksempelvis med viden i flere projekter.

Bestyrelsen drøftede indsats i forhold til vandløb og vandløbsgenopretning. Peter Saabye Simonsen orienterede om, at der er basis for flere projekter i området, men vi kan ikke blive alt for konkrete i forhold til vandløbene, da det ofte er meget langsigtede projekter, hvor vi må bidrage og indgå der hvor der er vilje og økonomi til forandring. Bestyrelsen var enige med Peter Saabye Simonsen om, at en anden grund til at have blødere rammer er, at vi får en strammere økonomisk ramme at arbejde under, bl.a. en lønstigning på 8,8% over 2 år, som ikke kompenseres af en indeksreguleret finanslovsbevilling. Der kan være aktiviteter der skal lukkes, men det er den centrale opgave at forholde sig til på budgetmødet i september.

Flemming Just spurgte hvad vi konkret leverer i forhold til LIFE Kongeå-projektet. Peter Saabye Simonsen forklarede, at vi indgik i projektet med leverancer på prædatorregulering, styregruppe-arbejde og følgeprojektgrupper. Projektet er stadig meget nyt, men i opstartsfasen er vi også mere aktive på snæbelindsatsen og kommunikation af projektet lokalt og nationalt.

Esther Hoftijzer gjorde opmærksom på, at landbruget er bekymret for genslyngning af åer, da de ikke kender konsekvenserne. Hun bad om, at landbruget og lodsejere også nævnes i plan-rapporten, som en af de centrale interessenter i beskrivelsen af de indsats der påtænkes på vandløb. Peter Saabye Simonsen kvitterede og sagde, at de landbruget/lodsejerne naturligvis skal nævnes og det rettes omgående.

Der var en kort dialog om nationalparkens valg af indsatsområder og at de kunne ændres. Peter Saabye Simonsen forklarede, at indsatsområderne er defineret med afsæt i lov og bekendtgørelse, hvor til kommer, at de danske nationalparker alle har samme indsatsområder – på nær vores sjette indsatsområde

med trilaterale og verdensarvssamarbejder - så der bliver en genkendelighed i planernes strukturer. Dermed også i kommunikationen af det nationalparkerne arbejder med.

Boris Schønfeldt foreslog, at man i indledningen til hvert enkelt indsatsområde skitserer rammerne.

Flemming Just spurgte om der er særlige fraser der skal fremhæves – han mente selv, at kendskab og ejerskab er vigtigt. Herudover er folkesundhed og den marine natur værd at fremhæve samt en styrkelse af samarbejdet med de 4 vadehavskommuner. Han opfordrede også til, at code of conduct, gæsteføring og IT fremhæves. Det er en strategisk indsats fra vores side, at vi vil give IT og styring af gæstestrømme en særlig bevågenhed, da vi vil få flere gæster i fremtiden, som vi skal guide.

Esther Hoftijzer spurgte hvorfor man har sammenfatning på tre sprog. Peter Saabye Simonsen forklarede, at vi er med i et trilateralt samarbejde, så vi giver vores trilaterale kolleger en nem adgang til hvad vores plan går ud på og vi viser dermed vores samarbejdspartnere respekt.

Flemming Just spurgte hvad man mente i sammenfatningen, hvori man skriver, at man ønsker flere deltagere i forbindelse med forskningsdagen. Peter Saabye Simonsen forklarede, at mange er glade for forskningsdagen og at den med fordel kan give værdi for mange flere end nu, f.eks. studerende i storbyerne. Derfor skal indhold, rammer mv. evalueres og optimeres, så flere får glæde af den viden der præsenteres, eksempelvis ved mulighed for virtuel deltagelse, eller andre, større lokaler eller andre tiltag der kan stimulere mulighederne.

Der var en drøftelse af ålegræs, herunder om ny forskning der viser, at ålegræs kun i begrænset omfang binder blue carbon over tid. Diskussionen gik også på om ålegræs kan plantes i Vadehavet. Inger Jensen forklarede, at en del af ålegræsprojektet stammer fra udvidelsen af Esbjerg Havn, som parallelt med nationalparkens medarbejdere, var i gang med at sondere for ålegræsplantning. Initiativerne er slået sammen. Der er undersøgelser i gang om sedimentet, strømninger mv. Der forskes også i ålegræs' vækststabilitet.

Boris Schønfeldt bad om, at teksten "Nationalparken med de store tal" præciseres i forhold til om tallene gælder den danske del af Vadehavet eller for hele Vadehavet? Og kan det sættes i perspektiv?

Generelt roste bestyrelsen de meget velvalgte billeder. Det blev også fremhævet, at de kunne genkende det der var blevet foreslået på borgermøderne, eksempelvis om kulturarven, i planen. Altså at det folk har bidraget med, indgår ret tydeligt i planen. Det er dejligt og tillidsvækkende.

Bestyrelsen var enige i, at vi skal værdsætte og have fokus på verdensarven, da det åbner for muligheder for samarbejde både nationalt og internationalt. Samtidig er det afgørende, at vi gennem kommunikation sikrer ejerskab og kendskab.

Jens Lorenzen spurgte til nationalparkens planer for de næste 6 år i forhold til organisation, organisering, medarbejderstab mv.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at der ikke er specifikke krav til hvad en nationalparkplan skal indeholde, der er ikke skrevet noget om, at den administrative or organisatoriske del skal indgå. Vi har beskrevet rammer og forudsætninger for vores indsatser, ligesom vi har vision, mission, værdier, strategiske principper samt konkrete aktiviteter beskrevet på de seks indsatsområder. Men vi har ikke et selvstændigt afsnit viet til hvordan organisationen i nationalparken skal udvikles. Der står dog i planens strategiske principper, at vi skal være en attraktiv arbejdsplads mv.

Peter Saabye Simonsen gennemgik derefter kort det fremsendte udkast til miljøkonsekvensvurderingsrapporten, som er en lovmæssig del af den kommende nationalparkplan. Miljøkonsekvensvurderingen er udarbejdet af WSP og skal beskrive sammenhængen med andre planer og beskyttelsesformål. Der er umiddelbart ingen problemer i forhold til disse. Der er stort set ingen negative effekter af planen og der er klar overensstemmelse mellem plan og målsætninger. De kumulative effekter kan på nuværende tidspunkt ikke beskrives, men det vurderes ikke, at der kan være tale om kumulative negative effekter af planen. Den foreløbige rapport er derfor ret positiv. Den nævner, at vi skal være opmærksomme på naturgrundlaget i forhold til tilstrømningen af stadig flere gæster i området. Rapporten siger dog også, at vi ret eksplicitte på at vi vil arbejde med bæredygtig turisme og der blev henvist til vores strategiske principper hvor der står, at vi vil lave en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse, som en præmis for alt vi arbejder med.

Peter Saabye Simonsen opfordrede herefter bestyrelsen til at sende præciserende formuleringer til udkastet til planen, hvis man har input mv.

Beslutning:

- Bestyrelsen godkendte planen med få rettelser og præciseringer
- Bestyrelsen sender ændringsforslag til Peter Saabye Simonsen senest kl. 12 den 15. maj.

Bilag:

2.1. Forslag til Plan for Nationalpark Vadehavet 2025-2030
Miljøkonsekvensvurdering eftersendt.

Punkt 3 – Emner til drøftelse i Nationalparkrådet og tilbagemelding til rådet – Beslutningspunkt (15 min.)

Sagsfremstilling:

Bestyrelsen vil på mødet blive bedt om at prioritere de foreslåede emner, som dækker to typer af emner:

- Oplæg og orientering om udvalgte emner med efterfølgende drøftelse/diskussion.
- Emner, som rådet skal tage stilling til og give deres anbefaling til bestyrelsen

Rådet har selv ønsket at arbejde videre med emnet ”No-go zoner i naturen” med afsæt i oplægget af John Frikke og Thomas Bregnebalde på sidste rådsmøde.

Sekretariatet foreslår desuden, at bestyrelsen beder rådet drøfte 1) om vi fortsat skal have en tilskudspulje, 2) hvilke typer af aktiviteter den skal støtte, og derved komme med rådets anbefaling til bestyrelsen?

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- At bestyrelsen beslutter de emner, som de ønsker, at rådet arbejder med på det førstkomende rådsmøde.
- At bestyrelsen beder rådet om at formulere en holdning / anbefaling på de konkrete emner, som bestyrelsen kan inddrage i eget arbejde.

Referat:

Flemming Just bad bestyrelsen drøfte hvilke emner de ønsker at rådet skal behandle på det kommende møde, og spurgte hvorfor sekretariatet har foreslået, at rådet skal arbejde med vores tilskudspulje.

Jens Lorenzen og Peter Saabye Simonsen forklarede, at der er kommet færre ansøgninger til vores lokale pulje på 75.000 kr., som kan støtte bestemte initiativer med op til 10.000 kr. På den baggrund kunne det være en mulighed, at rådet drøfter om puljen skal lukkes, eller om man skal kunne søge til færre, men større projekter eller man kan søge til andre aktiviteter end hidtil. Jens Lorenzen bekræftede, at der havde været færre ansøgninger og at der ikke havde været mange nytænkende initiativer.

Flemming Just sagde, at det også var et budgetspørgsmål og at man kunne drøfte om pengene kunne bruges bedre. Bestyrelsen var enige i, at de ønskede at rådet drøfter emnet.

Jens Lorenzen udtrykte, at rådet havde arbejdet med no-go zoner, men tiden var for kort og der var brug for mere viden om hvordan disse zoner udvælges, fungerer mv. Peter Saabye Simonsen foreslog, at Naturstyrelsen kommer og fortæller om, hvordan de som myndighed arbejder med no-go zoner. Derved ville rådet få mere viden, så rådet kan komme med en anbefaling til bestyrelsen. Peder Bach Thøgersen bekræftede, at Naturstyrelsen gerne deltager i det kommende rådsmøde og ville tage en dialog med rådets formandskab og Peter Saabye Simonsen, om hvad de ønsker belyst.

Beslutning:

- Rådet bedes drøfte tilskudspuljens anvendelse fremover.
- Rådet orienteres om "no go zoner" og bedes herefter komme med en anbefaling til bestyrelsen om hvordan de foreslår at nationalparken håndterer disse.

Bilag:

3.1 Referat af rådsmøde den 19. marts 2024

Punkt 4 - Økonomi – Beslutningspunkt (10 min.)**Sagsfremstilling:**

Sekretariatet vil orientere om regnskab år til dato for 2024.

Dernæst vil sekretariatet kort orientere om budget 2024 og 2025-2027, som bestyrelsen drøfter og forholder sig til.

Endelig skal bestyrelsen tage stilling til hvordan de ønsker, at mødet den 24. september - i form af et seminar / heldagsmøde – afvikles. Den udvidede mødeform giver mulighed for at komme længere ned i økonomi- og budgets substansen med projekter, aktiviteter, organisation og kommunikation for de kommende år.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen godkender regnskab år til dato.

- at bestyrelsen godkender de let reviderede budgetter for 2024-2027.
- at bestyrelsen beslutter, at de vil drøfte budgetter på et seminar/heldagsmøde i september.

Referat:

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at der ikke er nogen forandringer i forhold til budgetterne, hvilket også er nævnt i ledelsesorienteringen. Regnskabet år til dato er også stort set ”på skinner” som planlagt.

Flemming Just spurgte Peter Saabye Simonsen om han ville sætte ord på udskillelsen af nationalparkernes regnskaber og økonomi fra Naturstyrelsens. Peter Saabye Simonsen forklarede, at nationalparkerne er blevet udskilt fra Naturstyrelsens regnskaber og nu har egen bogføringskreds. Det er en langstrakt proces – det tager tid, fordi vi anvender flere IT-systemer – Navision, LIS, RejsUd, Indfak, M-tid osv. – som taler sammen. Alt det skal sættes anderledes op og fungere og det tager tid. Naturstyrelsen gør hvad de kan, men er presset på ressourcer. Det forventes på plads i løbet af et par måneder. Det primære problem har været, at nogle kreditorer ikke har fået deres penge efter for lang ventetid, men det forsøger vi at håndtere faktura for faktura, så små selvstændige ikke skal få problemer. Dernæst har udskillelsen også givet anledning til at afklare om nationalpark-fondene fortsat kan løfte moms. Det er nu besluttet i Folketinget, at det kan vi. Det er vi glade for. Han henviste til bilag 4.3., hvor momsfrigtagelsen beskrives. Inden for den nærmeste fremtid får vi et nyt regnskabssystem.

Flemming Just spurgte til projektet ”Velkommen til Nationalpark Vadehavet”, som ikke var afsluttet endnu. Peter Saabye Simonsen forklarede, at vi har fået forlænget projektet, fordi vi ville undgå at sende penge retur til Nordea-fonden. Vi bruger de midler, sammen med andre midler vi har fundraiset, sammen med Tønder Kommune og de private lodsejere, så vi kan forbedre formidling, fuglskjul mv. ved Juvre Engso. Vi forventer at lukke projektet til september, om vejret vil. Den 31. maj er der indvielse af næste Velkomstcenter Blåvandshuk.

Flemming Just forklarede, at budgetmødet i efteråret skal indeholde et oplæg til de kommende 6 års indsatser. Peter Saabye Simonsen bekræftede dette og nævnte, at det var foreslået, at det kommende budgetmøde blev udvidet tidsmæssigt, så bestyrelsen kan få bedre indblik i budgetterne. Det burde alt andet lige give bedre kendskab til økonomi og projekter og dermed ejerskab. Eksempelvis Nationalpark Thy bruger 1,5 dag med overnatning, middag osv.

Bestyrelsen var enig i denne betragtning og mødet blev forlænget i forhold til den tidligere tidsramme på budgetmøder, men uden overnatning osv. Det kommende budgetmøde bliver derfor den 24. september fra kl. 13.00 til 18.00. Inden mødet vil formanden og sekretariatet lave et oplæg, som fremsendes forud for mødet.

Beslutning:

- bestyrelsen godkendte regnskab år til dato.
- bestyrelsen godkendte budgetter for 2024-2027.
- bestyrelsen besluttede, at budgetmødet i september bliver et seminar/møde på 6 timer.

Bilag:

- 4.1 Regnskab år til dato 2024
- 4.2 Budget 2024-2027
- 4.3 Afgørelse om momsfrigtagelse

Punkt 5 – Nyt fra sekretariatet – Orienteringspunkt (30 min.)

Sagsfremstilling:

Der vil under dette punkt være en orientering fra sekretariatet og der vil være mulighed for at spørge ind til ledelsesorienteringen.

Vedlagt er også rapporten fra Amphi Consult med oversigt over værdifuld og sårbar natur i pilotområde ved Vadehavet.

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen tager orienteringen til efterretning.

Referat:

Peter Saabye Simonsen spurgte, om der var spørgsmål til ledelsesorienteringen. Det var ikke tilfældet.

Herudover orienterede Peter Saabye Simonsen om rapporten fra Amphi Consult "Oversigt over særlig og sårbar natur i Nationalpark Vadehavet" (området ved Grådyb).

Oversigten har stået som en aktivitet i både første og anden planperiode. Nogle af de kommunale repræsentanter havde peget på, at "det grønne danmarkskort" ville kunne danne grundlag for en afdækning af naturgrundlaget i Vadehavsområdet. Det havde dog vist sig ikke at være tilfældet.

Jan Holm roste rapporten, som nok er meget "nørdet". Men det er et godt redskab. Der er dog et dilemma, hvis vi skal beskrive hele nationalparken på samme måde, da det kan blive særdeles omfattende. Men Jan Holm opfordrede alligevel til at gøre det, da det er et uvurderligt værktøj.

Inger Jensen var også imponeret. Det kan blive et rigtig godt værktøj. Det sidste afsnit omkring forvaltningstilgang bør dog ikke gå på arter, men nærmere økosystemer.

Peter Saabye Simonsen roste Xenia Salomonsen og John Frikke for at have holdt konsulentfirmaet "til ilden".

Prædationsrapporten blev også nævnt og rost. Fint arbejde. Jan Holm opfordrede til, at rapportens resultater og vores erfaringer med reguleringsarbejdet breddes ud i hele landet, så andre kan lære af det vi har gjort så dygtigt i årevis. Peter Saabye Simonsen fortalte, at vi har fået henvendelser på, om vi vil komme og bidrage udenfor nationalparkens område. Det er vi i udgangspunktet positive overfor.

Bilag:

5.1 Ledelsesorientering

5.2 Oversigt over særlig og sårbar natur i Nationalpark Vadehavet (udkast)

Prædationsrapport eftersendt.

Punkt 6– Nyt fra bestyrelsen – Orienteringspunkt (40 min.)

Sagsfremstilling:

Der vil under dette punkt være en orientering fra de enkelte udvalg og projekter herunder

- Status på partnerprogrammet v/Birgitte Looff Schmidt - Afbud, orientering ved PSS
- Status på Vadehavets Formidler Forum v/Birgitte Looff Schmidt - Afbud, orientering ved PSS
- Status på kulturudvalget v/Sandie Eis Ravn - Afbud, orientering ved PSS
- Status på naturudvalget v/Peter Saabye Simonsen
- Status på forskningsudvalget v/Inger Jensen
- Status på græsning v/Esther Hoftijzer – udgår denne gang
- Status på regulering af prædatorer v/Jan Holm
- Status på det trilaterale samarbejde, WSB, v/Flemming Just
- Status på samarbejdet mellem de danske nationalparker og styrelserne v/Flemming Just

Indstilling:

Sekretariatet indstiller:

- at bestyrelsen tager orienteringen til efterretning.

Referat:

- **Status på partnerprogrammet v/Birgitte Looff Schmidt - Afbud, orientering ved PSS**

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at der stadig er lukket for optag af nye partnere, men at partnerudvalget arbejder på retningslinjerne til det nye partnerprogram.

Claus Pedersen fra Danhostel Ribe ønsker at træde ud af partnerudvalget. Der arbejdes på at finde en afløser, der kan repræsentere overnatningsvirksomhederne.

Søren Christensen har besøgt Klaus Melbye på Vadehavscentret og Rasmus Sømod på Destination Vadehavskysten for at sikre deres fortsatte engagement i udvalget.

Partnerudvalget mødes i løbet af sommeren, når de har et diskussionsoplæg klar til retningslinjerne for partnerprogram version 2.0.

- **Status på Vadehavets Formidler Forum v/Birgitte Looff Schmidt - Afbud, orientering ved PSS**

VFF har lagt budget for 2024, og alle de undergrupper der er formet, har fået midler til at realisere deres program. Det gælder fisk, fugle, tips og tricks i formidling samt ungdomsuddannelsesgruppen hvor Anne Husum Marboe har tovholderfunktionen. Der bliver afholdt temadage for ungdomsuddannelseslærere i efteråret 2024 og foråret 2025, så vi får flere til at bruge Vadehavet i undervisningen.

Anne Marie Ludvigsen orienterede om formidlingsprojekterne i VFF. Code of conduct har igen været drøftet og styregruppen ønsker at bidrage til arbejdet. VFF vil gerne have retning på arbejdet og tager emnet op i juni, hvor Søren Christensen og Anne Husum Marboe fra sekretariatet deltager.

Peter Saabye Simonsen kunne fortælle, at Søren Christensen havde erfaret, at i trilateralt regi er Danmark længst i arbejdet med code of conduct, ikke mindst takket være Ditte Hviids arbejde.

- **Status på kulturudvalget v/Sandie Eis Ravn - Afbud, orientering ved PSS**

Intet nyt fra kulturudvalget, som først har møde den 22. maj.

- **Status på naturudvalget v/Peter Saabye Simonsen**

Intet nyt fra naturudvalget. Man afventer fortsat udpegning af en repræsentant fra bestyrelsen, som igen afhænger af udpegning af en repræsentant fra Sportsfiskerforbundet.

- **Status på forskningsudvalget v/Inger Jensen**

Der var møde i forskningsudvalget umiddelbart efter forskningsdagen i februar. Der arbejdes på græsningsprojekter, Kongeåprojektet mv. Herudover er Nationalpark Vadehavet fortsat, sammen med Niels Jepsen fra DTU, i gang med at søge Veluxfonden om støtte til et projekt om migrerende fisk og

sluser. Inger Jensen fremhævede Center for Vadehavsforskning (<https://ecos.au.dk/vadehavet>), hvor man kan se igangværende forskningsprojekter i Vadehavet.

Inger Jensen nævnte, at Forskningsudvalget ikke havde fået sendt forslag til nationalparkplanen indenfor tidsfristen. Hun mente dog, at deres forslag faldt fint i tråd med planen.

Forskningsudvalget opfordrede til, at Nationalpark Vadehavet hjælper studerende med midler til ophold, rejser mv. i en ramme på 80-100.000 kr., det kan være med til at trække studerende til området. I den sammenhæng nævnte Flemming Just og Peter Saabye Simonsen, at vi har en departementssag i gang på netop husning af studerende.

- **Status på græsning v/Esther Hoftijzer – udgår denne gang**
- **Status på regulering af prædatorer v/Jan Holm**

Der er skudt omkring 100 ræve og der er godt styr på mårhundene, som man især har mange af på Rømø. Den næste udfordring for området kan være vaskebjørnen, som er i vækst syd for grænsen. En del af disse er udsat/undsluppet. Det er intelligente dyr, som kan klatre og gør vi ikke noget ved de invasive arter, rykker vi på balancen.

Jørn Bøgen blev igen rost for sin koordinerende indsats.

- **Status på det trilaterale samarbejde, WSB, v/Flemming Just**

Flemming Just fortalte, at han skal til det 43. møde i Wadden Sea Boarded den 15. maj. Fra Danmark deltager han selv, Martin Petersen (MST), Klaus Bertram Fries (Varde Kommune) og Kristian Hansted (Kystdirektoratet). Danmark har formandskabet og dermed præsidentposten, som bestrides af Anne-Marie Vægter Rasmussen (MST). Et af de vigtige punkter er, hvordan man sikrer interessenternes involvering fremover, nu hvor Wadden Sea Forum (WSF) er nedlagt. WSF var bredt sammensat og hvordan sikrer man nu, at interessenter involveres? Preben Friis-Hauge havde foreslået, at man sender interessenter fra Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet (RUV) og Hollands tilsvarende organ. Tyskerne har dog ikke et sådant organ.

Der er afsat midler til et center for vadehavssamarbejde i Tyskland, et center til 60 mio. kr. Nu ser man på, om den såkaldte partnerhub kan sidde i centret sammen med CWSS, som har fået ny sekretariatsleder, Sascha Klöpffer.

- **Status på samarbejdet mellem de danske nationalparker og styrelserne v/Flemming Just**

Flemming Just roste det tættere samarbejde mellem de 5 nationalparker. Nationalparkernes og styrelsernes samarbejde er også positivt.

Flemming Just kunne orientere om, at der verserer en sag om, at nationalparkformændene skal timeregistrere.

Der har været møde med miljøministeren omkring de kommende naturnationalparker i Danmark, der er udpeget nogle dygtige formænd for bestyrelserne. Peder Bach Thøgersen orienterede om, at naturnationalparkerne ikke har et budget.

Punkt 7 – Eventuelt og meddelelser (10 min.)

Sagsfremstilling:

Bestyrelsen har her mulighed for at komme med meddelelser mv.

Herudover bedes bestyrelsen drøfte deltagelse på Naturmødet fremadrettet.

Referat:

Boris Schønfeldt gjorde opmærksom på at landbrugsstyrelsen den 9. april lækkede en ordning, som ikke er udmøntet endnu, den kan søges i efteråret. Tilskuddet ventes at blive på 82.500 kr. pr. hektar for omdriftsarealer. Det er en pulje vi skal være opmærksomme på og opfordre lodsejere til at søge.

Flemming Just gjorde opmærksom på, at det kan komme i spil i forhold til Grøn trepart (Grøn trepart skal finde brede og langsigtede løsninger, som sikrer, at vi kommer i mål med klimaambitionerne og den grønne omstilling, samtidig med at vi har et konkurrencedygtigt fødevareerhverv med gode danske arbejdspladser i hele landet).

Flemming Just fortalte, at han og Henrik Pind Jørgensen havde besøgt Thomas Bregnballe på Center for vadhafsforskning på Aarhus Universitet for at få igangsat centeret på bedste vis og sådan det ikke kun er Aarhus Universitet, men også de andre relevante universiteter – SDU, KU, DTU mv. Man vil opfordre til en national samling. De har møde igen 4. juni hos Miljøstyrelsen i Vejen, hvor Anne Husum Marboe også deltager.

Flemming Just fortalte, at Sandie Eis Ravn havde foreslået, at man sender en invitation til miljøministeren til et åbningsarrangement i Varde Kommune og samtidig, når planen er ved at være færdig, fortælle om nationalparkens fremtidige indsatser. Flemming Just og Peter Saabye Simonsen tror ikke på et møde i juli, men måske senere, hvor vi synes at Naturstyrelsen og Peder Bach Thøgersen også skal indgå i programmet, så vi sammen laver et attraktivt program, som giver ministeren noget med hjem. Vi forventer at møde miljøministeren i Hirtshals til Naturmødet.

Peter Saabye Simonsen fortalte, at bestyrelse og råd er inviteret med til Naturmødet. Der er to der deltager, Flemming Just fra bestyrelsen og Søren Vinding fra rådet. Besøget er lagt om torsdagen, da det er den politiske dag og den dag hvor det er godt at møde fondene. Danmarks Nationalparker deltager og Peter Saabye Simonsen spurgte om bestyrelsen fortsat ønskede at få tilbud om deltagelse.

Bestyrelsen syntes det var en lang dag, men var glade for invitationen. De nævnte også, at det koster at deltage, men det er kompetenceudvikling for deltagerne fra sekretariatet og giver mulighed for at tale med fonde og mange andre. I år deltager Xenia Salomonsen, Jens L Hansen, Jørn Bøgen, Peter Saabye Simonsen og praktikant Søren Lundgaard Olesen fra sekretariatet.